

Zaradi vrste poslatkov pa bo gotovo zanimiva tudi za širšo strokovno javnost.

Jožy Prinčič

Vodnik po fondih in zbirkah Zgodovinskega arhiva v Celju, Zgodovinski arhiv v Celju, Celje 1997, 352 strani

Zgodovinski arhiv v Celju praznuje letos štiridesetletnico svojega delovanja. Ta lep jubilej je med drugim trajno zabeležil z izdajo Vodnika po fondih in zbirkah Zgodovinskega arhiva v Celju, ki je bil prvič predstavljen v mesecu oktobru v Celju.

In kaj nam nudi novo izdani Vodnik? Ko ga odpremo, se najprej seznanimo z njegovo okvirno vsebino, ki nam je podana preko kazala. Ravnatelj Zgodovinskega arhiva v Celju g. Rudolf Koželj nadalje v uvodni besedi spregovori o dosedanjih objavah pregledov arhivskega gradiva celjskega Zgodovinskega arhiva in zaključuje, da je Vodnik rezultat strokovnega dela vseh delavcev, zaposlenih v Zgodovinskem arhivu sedaj in v preteklosti. Sledi pregled razvoja arhivske dejavnosti na celjskem od začetkov varovanja arhivskega gradiva, ustanovitve Zgodovinskega arhiva do današnjega stanja, problemov in perspektiv. Navodila uporabnikom so kratka in jasna, prav tako tudi pregled arhivskih fondov in zbirk, ki se pričinja z zbirkami listin. Listine so nanašane posamično in poleg datuma izstavitve in številke vpisa v inventarno knjigo je navedena tudi zadeva, na katero se listina nanaša. Naslednji zbirki: rokopisi in urbarji so navedeni podobno kot listine. Pri vsaki od zbirk so opisani kriteriji, ki so določali vzpostavitev določene zbirke, oziroma je naveden najosnovnejši skupni imenovalac dokumentov, ki tvorijo določeno zbirko. Osmoyna razvrstitev prikaza arhivskih fondov v Zgodovinskem arhivu v Celju je sledeča: državni in avtonomni organi, okupacijski organi, politični in vojaški organi NOB, organi družbenopolitičnih skupnosti, pravosodni organi, gospodarstvo, izobraževanje, kultura, zdravstvo in socialno varstvo, družbenopolitične organizacije, politične stranke, društva in družbene organizacije, cerkvene ustanove ter osebni in družinski fondi in zbirke. Pri fondih so najprej navedeni pregledni splošni historijski ustvarjalcev, pri konkretnem arhivskem fondu pa konkretni historični z vsemi potrebnimi podatki (o nastanku, organizaciji, reorganizaciji in eventualni ukinitvi ustvarjalca). Nadalje sta navedeni najstarejša in najmlajša letnica gradiva v okviru fonda, količina gradiva, pripomočki za uporabo, vsebina ter po potrebi opombe, kjer se nahaja opozorilo glede posebnosti posameznih fondov. Krajevno kazalo, seznam spremenjenih krajevnih imen ter navedba publikacij, ki jih je izdal Zgodovinski arhiv v Celju zaključujejo publikacije. Dobrodošla bi bila verjetno tudi navedba bibliografije delavcev, ki so bili in so zaposleni v Zgodovinskem arhivu v Celju, ki pa seveda ni predpisan element vodnika. V Vodniku so objavljene tudi reprodukcije arhivskega gradiva (nekatero v barvni tiskovnici), ki publikacijo prijetno popestrijo.

Po pregledu vodnika menim, da je pravi vtis in zaključek ta, da vodnik nudi uporabniku zelo dobro orientacijo po arhivskem gradivu, ki ga hrani Zgodovinski arhiv v Celju in da je z izlajo te publikacije arhiv slostojno obeležil svojo štiridesetletnico obstoja.

Sonja Anžič

Vodnik po fondih in zbirkah Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, Nova Gorica 1997

Ob 25-letnici Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici in 50-letnici priključitvi Primorske k matični domovini, smo raziskovalci, ljubitelji zgodovine in drugi uporabniki dobili v roke pregled pisne kulturne dediščine severno-primorskega območja, ki jo je v 25 letih zbral Pokrajinski arhiv v Novi Gorici.

Vodnik obsega 264 strani, na katerih je poleg uvodnega poglavja še sedem poglavij. Najprej je izčrpno prikazan razvoj arhiva s seznamom publikacij, ki jih je arhiv izdal in s seznamom zaposlenih v letih 1966 do 1997. Sledijo "Napotki za uporabo vodnika ter drugi nasveti za uporabo arhivskega gradiva", ki vsebujejo v uvodnem delu podatke o zakonskih osnovah za izdelavo vodnika in o sestavi vodnika s pomočjo programskega paketa "Armida", v nadaljevanju pa je opisana sestava podatkov za vsak fond oziroma zbirko, krajevno kazalo in splošna pojasnila o pogojih uporabe arhivskega gradiva. Osrednji del vodnika je pregled po 786 fondih in zbirkah (okoli 2000 tm). Klasifikacija fondov in zbirk upošteva nedavna prizadevanja Arhiva RS po enotni klasifikaciji fondov in zbirk v arhivih. Od vseh klasifikacij, kar jih je bilo v vodnikih na slovenskem do sedaj, se mi zdi ta klasifikacija najboljše. Manjka splošni pregled zakonskih osnov posameznih vrst institucij in to je edina pomanjkljivost tega vodnika. Za pretežni del ustvarjalcev so takšni pregledi že napisani in nam vsem dobro znani, odtod morda razumemo, zakaj teh pregledov ni. Toda Primorska je specifična pokrajina v Sloveniji in le na Primorskem hranijo fonde ustvarjalcev, ki jih ostali del Slovenije ne pozna zaradi državnopravnih okvirov, v katerih so bili deli Primorske skozi stoletja. Fondi so številčeni zato, da je lahko uporabljati "krajevno kazalo fondov in zbirk". Na ta način nimamo samo vpogleda v fonde iz določenega kraja, ampak imamo v kazalu polatek o kraju, ki se pojavljanja čez celotni pregled fondov (po ujemem mnenju je takšno kazalo boljše od preprostega kazala fondov po krajih). K osrednjemu delu vodnika spadata še izbor "Virov in literature", ter "Okrajšave in kratice", ki so bile uporabljene pri sestavi seznama fondov. Povzetek je napisan v slovenščini, angleščini, nemščini in italijan-